

סתם, פיתאום באים ולוקחים. אחר לקחו ב"7.30 בנוקר, כאילו שבאו לקחת אותו לחיפוש היומי וזהו — הוא ירד. מאז שאני יושב פה, תלו כאן שלושה אנשים — שני גברים ואשה שחתכה את בעלה לחתיכות. שלושתם, אנב, נתלו על רצת. אני אהיה הרביעי. הר"ר מרוק, שאותו תלו בקשר לביש (פרשת עסקהביש בשנות ה-50). היה כדהרוד שלי. בדרך-כלל תולים ב"4 לפנות-בוקר, כרי שיספיקו לנקות הכל עד שכולם מתעוררים.

תוספת לנידונים למוות

אני שילמתי כשביל לראות את חדרהגרודם. אני מכיר אותו טוב

ויולט טחן בביתה ועלינו הוא מתעניין?

דפנה ברק מזכרת לויוולט טחן את העתקי התצלומים שמסרה לבעלה בכלא. משהו טוב זה לא ממתק. משהו טוב זה אבא?

טוב, אבל אל תפרסמי באלה נסיכות. כל הדיבורים האלה של עלי אל-רגל על הליך נוסף לעירעור, ועל-כך שעוברות שנתיים-שלוש עד שתולים, זוהי זריקת-ארגעה, עד שאני יורד. שאר האסירים מתייחסים אליי כסדר. הם מנסים לעזור לי, לעודד אותי. גם הטיפול הרפואי בסדר — כדור דאולין ליום. אבל כשאני עצבני כמו עכשיו — או שום תרופה לא עוזרת ומצב הסוכרת שלי מחמיר.

המישקפים והבדורים נגד סוכרת שמסרה ויולט לדפנה ברק. תנו לי להיות קטן ולצאת מכאן במהירות!

איזו עין חסרה?

במחשבה הראשונה שלי, בשובי ארצה, היתה כמובן לספר את הכל לאשתו של טחן. טילפנתי אל ויאולט טחן, וביום הראשון נסעתי יחד עם צבי טל, צלם העולם הזה, לאסדוד, לדירתה של אסתר אחותה, שם התמקמה זמנית ויאולט עם ארבעת ילדיה - רחלי, אמנון, יפית ובני. ויאולט רותה ללא-היכר, וממש שחתה בתוך הטרנינג שלבשה. אמנון הבן דיווח לי: אמא לא ישנה כל הלילה... היא רצתה לשמוע שוב ושוב פרטים על בעלה, אם כי ניכר בה שקשה לה להתרכז. היא עצמה סיפרה שהיא שרויה במתח בה רב, עד שאינה מתפקדת, ושאלה אותי שוב ושוב להערכתני - האם יזכה בעלה בחנינה מידי הנשיא חוסני מובארכ. העובדה שאני שום מושקל להערכתני לא השפיעה בסיטואציה הזוועתית הזאת. מכיוון שויאולט לא חיכתה לתשובות, רק שאלה שוב ושוב שאלות.

ועלינו הוא התעניין? חזרה שוב ושוב. אחר-כך הריצה עבורי במכשיר-הווידיאו את הראיון שנתנה למבט, כשנעדרתי מהארץ, ישבה ובהתה אל מול המיקרופ. ככה אני יושבת ימים ולילות שלמים, לא זזה מהמקום. לא מחליפה תנוחה. אחר-כך הלכה עם הצלם, לתיבא מדירתה את התייעוד האחרון של בעלה בארץ: סרט הווידיאו מטקס ברית-המילה לבני, בנה. ימים אחדים אחר-כך כבר נעצר בעלה במצריים. בקלטת הווידיאו לא העזו לעשות מאז שימוש. בעת הקרנת הקלטת, הסתגרה ויאולט עם ילדיה בחדר סמוך. מדי פעם התגנבו הילדים להציץ. אתן לך במקום הווידיאו משהו טוב, הבטיחה ויאולט לאמנון בנה. משהו טוב - זה לא ממתק, זה רק אבא! ציץ הקטן. ויאולט ביקשה לראות את העתקי התמונות שלה ושל ילדיה, שהעברתי לבעלה בכלא, והקשיבה שוב לסיפור על ההתרגשות שאחזה בו למראיתו. אני כבר לא זוכרת איזו עין חסרה לו? ניסתה להיזכר, השמאלית, או השמאלית? אחר-כך מסרה לידי את מישקפי-הראייה והתרומות שביקש. כדי שאדאג להעבירן אליו בכלא. נאלצנו ללכת, ויאולט נותרה יושבת במקומה. באותה התנוחה, באותה הבעה.

עניתי: "סוכרת!" מה הוא עונה לי? "גם לי יש!" אמרתי לו: "אין לך. אין לך. אילו היה לך - לא היית שולח לי כל יום פול לאכול!"

שיהפכו זאת לפוליטי!

למה, למה כתבים בישראל: "המברית הישראלי יוסף טחן", ולא כתבים "הישראלי יוסף טחן"? את לא מבינה שזה עסק פוליטי? התחננתי כל הזמן שיטפלו בכך פוליטית. כמה התחננתי? מה אמרו לי? "החכה לפסקה-הריון של בית-הדין שפוטז!" מה, אני ילד? התחננתי שיעשו משהו תכתבי שאני יהודי נאמן, כל מי שעוזר לי היום - זה מגיע לי! באשרוד - ראש-העיריה וכל המכובדים היו נותנים לי את המפתחות של כתיבה, כשכל הרכוש בפנים, והנה, תראי לאן הידרדרתי! כשביל העבודה, בטחו בי. כשהגלתי לאן הידרדרתי! הבגדים שאת רואה עלו לי 15

הרופא, שברק אותי ביום החמישי, לא האמין ממש כמה שאני מתוח ועצבני. אני חולה בסוכרת מאז 1981 - מאז שסגרנו את המיפעל שלי. בעבר היה לי פחות בסדר עם האסירים, אבל אל תפרסמי פרטים על כך. לכלא שבו אנחנו נמצאים קוראים באב"א-חאלק. אני יושב בתא מיספר 38, כריוק מעל המישרד שבו אנחנו נמצאים (מישרד המפקד). אני לבד בתא. דואגים כל הזמן לכיטחוני. יש 12 תאים כאגף שהוא רבע מהאגף הכללי. בכלום כלואים נידונים למוות. לפני תלייתו של האדם הראשון כאן, בשנה האחרונה, היה האגף פתוח. כלומר: פותחים את המחיצות בין התאים. כל תא הוא שלושה וחצי מטרים מרובעים. סביב יש חצר של שלושה מטרים. לכן, כשפותחים את כל התאים, נוצר פרודור ארוך, ואנחנו יכולים קצת להסתובב. מאז שתלו כאן מישהו לפני כמה